

Year: 2021

Volume: 11

Issue: 1

**Journal of Current Researches
on Health Sector
(J o C R e H e S)
www.jocrehes.com
ISSN: 2547-9636**

Research Article/Araştırma Makalesi

 Crossref doi: 10.26579/jocrehes.100

The Relationship Some Socio-Demographic Characteristics and Empathy Level with Gender Perception in Faculty of Sports Sciences Students*

Zekeriya GÖKTAŞ¹, Kevser TARI SELÇUK² & Celalettin ÇEVİK³

Keywords
Empathy, Gender,
Sport, Physical
education.

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship some socio-demographic characteristics and empathy level with gender perception in faculty of sports sciences students. The descriptive study was conducted with 305 students who were study at Balıkesir University Faculty of Sport Sciences between October and November 2020, accepted to participate in the study and completed the questionnaire. The data were collected by online questionnaire which included Personal Information Form, Empathy Level Scale and Perception of Gender Scale. In the statistical analysis, frequency, percentage, mean, standart deviation, Student's t test, Mann Whitney U test, ANOVA test, Kruskal Wallis H test and multivariate linear regression analysis were used and significance level was $p < 0.05$. The mean score of the students obtained from the Perception of Gender Scale was 85.07 ± 16.08 . In the multivariate linear regression analysis in which sociodemographic characteristics and empathy level were included in the model, it was found that the increase in female sex and empathy level was associated with positive gender perception. In this study, it was determined that women have a more positive gender perception than men and as the empathy level increases, the positive gender perception also increases. Courses can be planned to increase the level of empathy and positive gender perception in students and courses that include these topics can be added to the curriculum.

Article History

Received
15 Apr, 2021
Accepted
30 Jun, 2020

* Bu çalışma IV. Uluslararası 22.Ulusal Halk Sağlığı Kongresinde Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

¹ ORCID: 0000-0001-9587-4218. Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, zgoktas@balikesir.edu.tr

² ORCID: 0000-0003-1766-4914. Doç. Dr., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, kevser_tari@hotmail.com

³ Corresponding Author. ORCID: 0000-0002-1123-6196. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, celalettincevik@balikesir.edu.tr

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde Bazı Sosyodemografik Özelliklerin ve Empati Düzeyinin Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlişkisi*

Anahtar Kelimeler

Empati, Toplumsal Cinsiyet, Spor, Beden Eğitimi.

Özet

Bu çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde bazı sosyodemografik özelliklerin ve empati düzeyinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı tipteki araştırma Ekim-Kasım 2020 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, araştırmaya katılmayı kabul eden ve anketi tamamlayan 305 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin yer aldığı online anket ile toplanmıştır. Veri analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Student's t testi, Mann Whitney U testi, ANOVA testi, Kruskal Wallis H testi ve çok değişkenli doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması $85,07 \pm 16,08$ 'dir. Sosyodemografik özelliklerin ve empati düzeyinin modele alındığı çok değişkenli doğrusal regresyon analizinde cinsiyetin toplumsal cinsiyet algısı ile negatif, empati düzeyinin ise pozitif ilişkili olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Bu çalışmada kadınların erkeklere göre daha pozitif toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu belirlenmiştir ve empati düzeyi arttıkça pozitif toplumsal cinsiyet algısı da artmaktadır. Öğrencilerde empati düzeyinin ve pozitif toplumsal cinsiyet algısının artırılmasına yönelik eğitimler planlanabilir ve müfredata bu konulara yer veren dersler eklenebilir.

Makale Geçmişi

Alınan Tarih
15 Nisan 2021
Accepted
30 Haziran 2021

1. Giriş

Cinsiyet kavramı kişilerin doğuştan kadın ya da erkek olarak sahip oldukları genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri gösteren, toplumsal cinsiyet ise "kadın ve erkeklerin toplum tarafından nasıl algılandığına, nasıl değerlendirildiğine ve onlardan beklenen davranışlara ilişkin değerleri, yargıları ve rolleri açıklamaya yönelik bir kavram" olarak tanımlanmaktadır (Altınova & Duyan, 2013; Kılıç et al., 2014; Uzun et al., 2017). Toplumsal cinsiyet rolleri toplumun tanımlamış olduğu, kişilerin yerine getirmelerini beklediği, toplumun kadın ve erkeğe biçtiği roller ve cinsiyete ilişkin beklentilerdir (Altınova & Duyan, 2013). Ailede edinilen bu roller sosyalleşme süreci içerisinde öğrenilmekte ve pekiştirilmektedir (Esen et al., 2017). Toplumsal cinsiyet bireyleri yaşamının her döneminde farklı şekillerde etkilemekte özellikle kadınların sosyal statüsünü negatif etkileyip fırsatların ve kaynakların kullanılmasında, hizmetlerin elde edilmesinde cinsiyetler arası eşitsizliklere neden olmaktadır (Acar-Erdol & Gözütok, 2018; Sönmez et al., 2018). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği olarak tanımlanan bu durum ulusların kalkınmasının önemli engellerinden biridir ve ciddi sağlık sorunlarına, kadına yönelik şiddet başta olmak üzere pek çok sosyal probleme neden olmaktadır (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008). Birleşmiş Milletler tarafından 2019 yılında yayınlanan İnsani Gelişim Raporunda (United Nations Development Programme, 2020) Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği İndeksi sıralamasına göre 189 ülke içerisinde 59. sırada yer almaktadır.

Türkiye'de toplumsal cinsiyet algısının belirlenmesine yönelik üniversitelerde yürütülen çalışmaların büyük çoğunlukla sağlık, sosyal ve eğitim bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerle yürütüldüğü görülmektedir (Öngen & Aytaç, 2013;

Pesen et al., 2016; Sönmez et al., 2018). Türkiye’de yürütülen çalışmalarda toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet, (Daşlı, 2019; Pesen et al., 2016), anne ve babanın eğitim düzeyi, anne ve babanın çalışma durumu, ailenin gelir düzeyi (Ergin et al., 2019; Lois, 2020; Sönmez et al., 2018; Yanikkerem et al., 2020) gibi sosyodemografik özelliklerle ilişkili olduğu gösterilmektedir.

Toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkisi ele alınan kavramlardan biri de empatik eğilimdir (David et al., 2018; Ünsal Adaca, 2021). Empatik eğilim kişilikle ilgili, kişilerin empati gösterme potansiyeli, diğer kişilerin yerine kendini koyma, onun rolüne bürünme çabasıdır (Gençoğlu & Namlı, 2020). Literatürde empatinin kişinin içinde büyüdüğü sosyo-kültürel yapıyı anlamasını sağladığı, empati duygusunun ve toplumsal cinsiyet rollerinin kültürel duyarlılıkla bağlantılı olduğu ve bu nedenle empati duygusunun toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkili olabileceği belirtilmektedir (Aydın & Şahin, 2017; Çevik & Kızıldağ, 2018).

Literatürde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının ve belirleyicilerinin değerlendirildiği sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Koca Arıtan, 2006; Morales Rodríguez et al., 2020; Temel & Güllü, 2016; Uzun et al., 2017; Daşlı, 2019; Karademir & Türkçapar, 2017; Koca Arıtan, 2006; Yıldız & Keçeci, 2016). Toplumda kadın ve erkeğe biçilen rollerin spor bilimleri fakültesi öğrencileri için nasıl bir anlam taşıdığının ve bazı belirleyicilerinin ortaya konması konuyla ilgili literatüre katkı sağlayacak ve spor bilimleri alanında gelecekte gençlere rol model olacak öğrencilerin toplumsal cinsiyette eşitlikçi anlayışa sahip olmasına yönelik politika ve girişimlerin planlanmasına ışık tutacaktır. Bu gerekçeden yola çıkarak çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde bazı sosyodemografik özelliklerin ve empati düzeyinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Araştırmanın Tipi ve Tasarımı

Tanımlayıcı tipteki araştırma Ekim -Kasım 2020 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler (n=1200) oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında araştırmaya katılmayı kabul eden ve anketi tamamlayan 305 öğrenciye (K:115, E:190) ulaşılmıştır.

2.2. Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkeni toplumsal cinsiyet algısı, bağımsız değişkenleri ise yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, medeni durum, anne-babanın öğrenim düzeyi, anne-babanın çalışma durumu, ailenin algılanan gelir durumu, aile tipi ve empati düzeyidir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin sorgulandığı Kişisel Bilgi Formu, Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği’ nin yer aldığı, Google Forms üzerinden oluşturulan online anket ile toplanmıştır.

“Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği” Lawrence ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen, Kaya ve Çolakoğlu (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlanan, Sosyal Beceriler (1, 2, 3, 5. maddeler), Duygusal Tepki (6, 7, 8, 10. maddeler) ve Bilişsel Empati (4, 9, 11, 12, 13. maddeler) olmak üzere 3 boyuttan ve 13 maddeden oluşan, beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçek “kesinlikle katılmıyorum” (1), “kısmen katılmıyorum” (2), “kararsızım” (3), kısmen katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) yanıt seçeneklerini içermektedir. Ölçeğin Cronbach’s Alpha katsayıları ölçeğin bütünü, Sosyal Beceriler, Duygusal Tepki ve Bilişsel Empati boyutları için sırasıyla 0,86, 0,61, 0,75 ve 0,74 olarak bildirilmiştir. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0,98 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek puan 13-65 arasında değişmekte olup, alınan yüksek puanlar empati düzeyinin yüksekliğini ifade etmektedir (Kaya & Çolakoğlu, 2015).

“Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” Altınova ve Duyan (2013) tarafından kişilerin farklı alanlara yönelik toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarıyla ilgili tutumlarını ölçme amacıyla geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği 25 maddeden oluşan, tek boyutlu beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek “tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) yanıt seçeneklerini içeren bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puan 25-125 arasında değişmektedir ve ölçekten alınan yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının pozitif/olumlu olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0,87 olarak bildirilmiştir (Altınova & Duyan, 2013). Bu araştırmada ise ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Veri Analizi

Veriler SPSS 25.0 programında değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı veri analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Sürekli verilerin normal dağılıma uygunluğu basıklık, çarpıklık katsayıları ile değerlendirilmiş, basıklık çarpıklık katsayıları +1, -1 arasında olan verilerin normal dağılım uyduğu kabul edilmiştir. İki bağımsız grupta ortalamaların karşılaştırılmasında student’s t testi ve Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla bağımsız grupta ortalamaların karşılaştırılmasında ANOVA ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi çok değişkenli doğrusal regresyon analizi ile incelenmiştir. Regresyon modelinin açıklayıcılığı Adjusted R Square (Adj. R²) ile değerlendirilmiş ve istatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi olarak p<0.05 kabul edilmiştir.

2.5. Araştırmanın Etik Boyutu

Veriler toplanmadan önce Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan onay alınmıştır (23.09.2020, Karar No:2020/158).

3. Bulgular

Tablo 1: Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri

Sosyodemografik özellik	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş (Ort±SS: 21,29±2,99 (Min:18, mak:48))		
18-20	143	46,9
21 ve üzeri	162	53,1
Cinsiyet		
Kadın	115	37,7
Erkek	190	62,3
Bölüm		
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	66	21,6
Spor Yöneticiliği	145	47,5
Antrenörlük Eğitimi	94	30,8
Sınıf		
Bir	81	26,6
İki	104	34,1
Üç	62	20,3
Dört	58	19,0
Medeni durum		
Evli	9	3,0
Bekar	296	97,0
Annenin öğrenim durumu		
İlkokul ve daha az	151	49,5
Ortaokul	72	23,6
Lise ve üzeri	82	26,9
Babanın öğrenim durumu		
İlkokul ve daha az	94	30,8
Ortaokul	78	25,6
Lise ve üzeri	133	43,6
Annenin çalışma durumu		
Çalışıyor	74	24,3
Çalışmıyor	231	75,7
Babanın çalışma durumu		
Çalışıyor	212	69,5
Çalışmıyor	93	30,5
Algılanan gelir durumu		
Gelir giderden az	56	18,4
Gelir gidere eşit	177	58,0
Gelir giderden fazla	72	23,6
Aile yapısı		
Çekirdek	214	70,2
Geniş	75	24,6
Parçalanmış	16	5,2

Tablo 1’de öğrencilerin sosyodemografik özellikleri yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin yaş ortalaması 21,29±2,99 (Min:18, mak:48)’dur, %53,1’i 21 ve üzeri yaş grubundadır, %62,3’ü erkektir, %47,5’i spor yöneticiliği bölümünde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %97,0’ı becardır, %49,5’i annesinin, %30,8’inin babasının ilkokul ve altında öğrenim düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Annesi ve babası halen bir işte çalışanların oranı sırasıyla %24,3 ve %69,5’tir. Öğrencilerin %58,0’ı ailesinin gelirinin giderine eşit olduğunu, %70,2’si çekirdek aile yapısına sahip olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).

Tablo 2: Öğrencilerin Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamaları

Ölçekler	Ort±SS	Ölçeğin Min - Mak	Öğrencilerin Aldığı Min - Mak
Empati Düzeyi Belirleme Ölçeği	48,69±9,93	13-65	16-65
Sosyal Beceriler	14,14±3,39	4-20	4-20
Duygusal Tepki	15,54±3,67	4-20	4-20
Bilişsel Empati	19,00±4,24	5-25	7-25
Toplumsal Cinsiyet Algısı	85,07±16,08	25-125	37-125

Öğrencilerin Empati Düzeyi Ölçeği toplam, Sosyal Beceriler, Duygusal Tepki ve Bilişsel Empati boyutları puan ortalaması sırasıyla 48,69±9,93, 14,14±3,39, 15,54±3,67, 19,00±4,24'tür. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması ise 85,07±16,08'dir (Tablo 2).

Tablo 3: Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı

Sosyodemografik özellikler	n	Ort.	SS	Test değeri	p	
Yaş ¹	20 ve altı	143	86,90	16,17	t:1,878	0,061
	21 ve üzeri	162	83,45	15,88		
Cinsiyet ¹	Kız	115	95,31	15,48	t:9,526	<0,001
	Erkek	190	78,87	13,00		
Bölüm	B.Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	66	85,93	17,12	F:0,201	0,818
	Spor Yöneticiliği	145	85,17	16,78		
	Antrenörlük Eğitimi	94	84,31	14,26		
Sınıf	Bir	81	85,16	15,81	F:0,710	0,547
	İki	104	86,73	16,86		
	Üç	62	83,54	14,50		
	Dört	58	83,62	16,74		
Medeni durum ²	Evli	9	82,77	11,79	MWU:-0,434	0,664
	Bekar	296	85,14	16,21		
Annenin öğrenim durumu ³	İlkokul ve daha az	151	83,66	15,55	F:1,952	0,144
	Ortaokul	72	84,70	14,38		
	Lise ve üzeri	82	87,98	18,14		
Babanın öğrenim durumu ³	İlkokul ve daha az	94	84,24	15,54	F:0,202	0,817
	Ortaokul	78	85,14	15,95		
	Lise ve üzeri	133	85,62	16,62		
Annenin çalışma durumu ¹	Çalışıyor	74	87,63	15,29	t:1,577	0,116
	Çalışmıyor	231	84,25	16,27		
Babanın çalışma durumu ¹	Çalışıyor	212	85,17	16,00	t:0,170	0,865
	Çalışmıyor	93	84,83	16,35		
Algılanan gelir durumu ³	Gelir giderden az	56	82,91	16,01	F:1,413	0,245
	Gelir gidere eşit	177	86,37	15,36		
	Gelir giderden fazla	72	83,55	17,71		
Aile yapısı ⁴	Çekirdek	214	85,99	16,66	KW:1,220	0,297
	Geniş	75	83,14	13,44		
	Parçalanmış	16	81,81	19,22		

¹Student's t testi, ²Mann Whitney U testi, ³Tek yönlü varyans analizi (ANOVA), ⁴Kruskal Wallis varyans analizi.

Tablo 3'te öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı yer almaktadır. Kadın cinsiyetteki öğrencilerde toplumsal cinsiyet algısı puan ortalaması erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir (t:9.526, p<0,001). Diğer sosyodemografik özelliklere ilişkin kategoriler arasında Toplumsal Cinsiyet Algısı

puan ortalaması açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$, Tablo 3).

Tablo 4: Empati düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi

Ölçekler	r
1.Empati Düzeyi Ölçeği	0,148**
-Sosyal Beceriler	0,051
-Duygusal Tepki	0,206**
-Bilişsel Empati	0,127*

** $p<0,01$, * $p<0,05$. Pearson korelasyon analizi.

Tablo 4'te Empati düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi yer almaktadır. Empati düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif yönde zayıf ilişkinin olduğu saptanmıştır (Tablo 4, $p<0,05$).

Tablo 5: Çok değişkenli doğrusal regresyon analizine göre cinsiyet ve empati düzeyinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkisi

Değişkenler	β	t	(95% CI)	p
Cinsiyet	-0,486	-9,728	(-9,728-12,855)	<0,001
Empati düzeyi	0,101	2,014	(0,004-0,324)	0,045

Bağımlı değişken: Toplumsal cinsiyet algısı. Cinsiyet: Kız (1), Erkek (2). R^2 : 0,256, Adjusted R^2 : 0,249, F: 34,539, $p<0,001$.

Tablo 5'te cinsiyet ve empati düzeyinin modele alındığı çok değişkenli doğrusal regresyon analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucuna göre kadın cinsiyet ($\beta=-0,486$, $p<0,001$) ve empati düzeyindeki artış ($\beta=0,101$, $p<0,045$) pozitif toplumsal cinsiyet algısıyla ilişkilidir ($p<0,05$, Tablo 5).

4. Tartışma

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde bazı sosyodemografik özelliklerin ve empati düzeyinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanan bu çalışmada kadınların erkeklere göre daha pozitif toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu ve empati düzeyi arttıkça pozitif toplumsal cinsiyet algısının da arttığı belirlenmiştir.

Literatürde toplumsal cinsiyet algısının empatik eğilimle ilişkisinin karşılaştırıldığı çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışma bu bakımdan Türkiye'de empati ve toplumsal cinsiyet algısına odaklanan az sayıdaki çalışmadan biridir. Literatürde empatinin toplumsal cinsiyet rolünün bir belirleyicisi olduğunu ve empatik eğilimin eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumları ile pozitif ilişkili bulunduğunu belirten birkaç çalışma bulunmakta (Çevik & Kızıldağ, 2018; Keck, 2019; Morales Rodríguez et al., 2020) ve bu çalışmalarda duygusal zekâ, empati ve öz yeterlilik gibi duygusal becerilerin artırılmasının toplumsal cinsiyette eşitlikçi tutumların geliştirilmesine katkı sağlayacağı bildirilmektedir (David et al., 2018; Morales Rodríguez et al., 2020). Bu çalışmada da literatürle uyumlu olarak empati düzeyindeki artışın pozitif toplumsal cinsiyet algısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışmada kadın cinsiyetin pozitif toplumsal cinsiyet algısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu durum literatürdeki sınırlı çalışmayla benzerlik göstermektedir (Aydın & Şahin, 2017; Çevik & Kızıldağ, 2018; Kalaja et al., 2010; Malinauskas et al., 2018). Yıldız ve Keçeci tarafından (2016) spor bilimleri fakültesi öğrencileriyle yürütülen çalışmada da kadınların toplumsal cinsiyet algıları erkeklere kıyasla yüksek bulunmuştur (Yıldız & Keçeci, 2016). Türkiye'de yapılan çalışmalarda

erkeklerin toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel bakış açısına sahip olduğu, kadınların ise erkeklere kıyasla toplumsal cinsiyet açısından daha eşitlikçi tutuma sahip olduğunu görülmektedir (Acar-Erdol & Gözütok, 2018; Daşlı, 2019; Esen et al., 2017; Öngen & Aytaç, 2013; Özden & Gölbaşı, 2018). Öte yandan literatürdeki çalışmalarda eğitim düzeyinin artışı ile toplumsal cinsiyet algısının olumlu yönde geliştiği gösterilmekle birlikte kadınların erkeklere kıyasla daha pozitif toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu bildirilmektedir (Lois, 2020). Bu çalışma ile örtüşen bu sonuç ataerkil toplum yapısına sahip ülkemizde kadınların erkeklere göre daha fazla eşitsizlik mağduru olmalarından ve toplumsal cinsiyette eşitlik konusunun kadınlar tarafından daha çok önemsenmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışmada yaş, bölüm, sınıf, medeni durum, anne-babanın öğrenim düzeyi, anne-babanın çalışma durumu, ailenin algılanan gelir durumu, aile tipi değişkenlerinin kategorileri arasında toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bulunmama ile birlikte literatürde annenin eğitim düzeyi ve çalışma durumunun toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Ergin et al., 2019; Kul Uçtu & Karahan, 2016; Yanikkerem et al., 2020). Tıp fakültesi öğrencileriyle 2019 yılında yürütülen çalışmada annesi lise ve üzerinde eğitim düzeyine sahip olan ve annesi ev dışında çalışan öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rol ve Tutum Ölçeği puan ortalamalarının yüksek olduğu (Ergin et al., 2019), benzer şekilde Uçar ve ark. (2017) tarafından yürütülen çalışmada da annenin eğitim düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyette olumlu tutumların arttığı ve annesi çalışan öğrencilerin toplumsal cinsiyet açısından annesi çalışmayanlara göre daha eşitlikçi tutumlara sahip olduğu bildirilmektedir (Uçar et al., 2017). Öte yandan annesi okuryazar olmayan öğrencilerin annesi ilköğretim ve üzeri eğitime sahip öğrencilere kıyasla daha çok kadının erkeğe bağımlı olduğu görüşünü benimsedikleri ve ayrıca annesi çalışan öğrencilerin ise kadını erkeğe bağımlı kılan görüşü daha az destekledikleri bildirilmektedir (Yanikkerem et al., 2020). Bu çalışmada annenin eğitim düzeyi ve çalışma durumuna göre toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalar bulunmakla birlikte (Aydın & Şahin, 2017; Kömürcü et al., 2016), bu durum çalışmanın istatistiksel olarak anlamlı farklılığı saptayacak güce sahip olmamasından da kaynaklanıyor olabilir. Literatürde babanın eğitim düzeyi ve çalışma durumuna göre toplumsal cinsiyet algısının incelendiği çalışmalarda farklı farklı sonuçlar rapor edilmiştir (Başar & Demirci, 2018; Ergin et al., 2019). Varol ve ark. yürüttüğü çalışmada babası ilköğretim üzerinde eğitime sahip olan öğrencilerin babası ilköğretim altında eğitime sahip olanlara göre toplumsal cinsiyet açısından daha eşitlikçi tutuma sahip olduklarını bildirmekte (Varol et al., 2016), bir başka çalışmada ise babanın eğitim düzeyi ve çalışma durumunun toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarla ilişkili bulunmadığı belirtilmektedir (Ergin et al., 2019). Bu çalışmada da Ergin ve ark. (2019)'nın çalışmasıyla uyumlu olarak babanın eğitim düzeyi ve çalışma durumunun öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısıyla ilişkili olmadığı saptanmıştır. Literatürde aile tipinin toplumsal cinsiyet algısının bir belirleyicisi olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Kul Uçtu ve Karahan (2017), Ergin ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışmalarda aile yapısının toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkili olmadığı, Uçar ve ark. (2017), Başar ve ark. (2018) tarafından

yapılan çalışmalarda ise parçalanmış ve geniş aile yapısına göre çekirdek aile yapısına sahip olanların toplumsal cinsiyet açısından daha olumlu tutumlara sahip olduğu bildirilmektedir (Başar & Demirci, 2018; Ergin et al., 2019; Kul Uçtu & Karahan, 2016; Uçar et al., 2017). Bu çalışmada aile tipinin toplumsal cinsiyet algısı ile ilişkili olmadığı saptanmıştır. Araştırma sonuçları arasındaki bu farklılıklar araştırma grubu, veri toplama araçları vb. yöntem farklılıklarına bağlı olabilir. Nitekim Başar ve ark. tarafından yürütülen çalışmanın Türkiye'deki hemşirelik son sınıf öğrencilerini temsil eden büyük bir örnekte yürütülmüş olması söz konusudur. Benzer şekilde Uçar ve ark. (2017)'nin çalışması da yalnızca son sınıf öğrencileriyle yürütülmüş bir çalışmadır.

4.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın kendi evrenine genellenebilir olması, katılım oranının düşüklüğü ve verilerin pandemi süreci nedeniyle online anketle toplanması araştırmanın kısıtlılıklarındandır.

5. Sonuç ve öneriler

Bu çalışmada kadınların erkeklere göre daha pozitif toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu belirlenmiştir ve empati düzeyi arttıkça pozitif toplumsal cinsiyet algısı da artmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin empati düzeylerinin artırılması ve öğrencilerde pozitif toplumsal cinsiyet algısının geliştirilmesine yönelik eğitim programları düzenlenebilir ve müfredata bu konulara yer veren dersler eklenebilir. Öğrenciler toplumsal cinsiyet algısı ve empati konularında düzenlenen etkinliklere katılım konusunda teşvik edilebilir.

Kaynakça

- Acar-Erdol, T., & Gözütok, F. D. (2018). Development of gender equality curriculum and it's reflective assessment. *Turkish Journal of Education*, 7(3), 117-135.
- Altınova, H. H., & Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2), 9-22.
- Aydın, B., & Şahin, M. (2017). Psikolojik danışman adaylarında kültürel duyarlılığı yordayan bazı değişkenler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*(43), 64-77.
- Başar, F., & Demirci, N. (2018). Attitudes of nursing students toward gender roles: a cross-sectional study. *Contemporary nurse*, 54(3), 333-344.
- Çevik, G., & Kızıldağ, S. (2018). Psikolojik Danışman Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Rollerinde Bağlanma Tarzları, Duygu Düzenleme ve Empatinin Rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(46), 239-260.
- Daşlı, Y. (2019). Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 364-385.
- David, Y., Rosler, N., & Maoz, I. (2018). Gender-empathic constructions, empathy, and support for compromise in intractable conflict. *Journal of conflict resolution*, 62(8), 1727-1752.

- Ergin, A., Bekar, T., & Aydemir Acar, G. (2019). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Firat Tıp Dergisi*, 24(3), 122-128.
- Esen, E., Soylu, Y., Siyez, D. M., & Demirgürz, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *e-International Journal of Educational Research*, 8(1), 46-63.
- Gençoğlu, C., & Namlı, S. (2020). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık ve Empati Düzeyleri/Erzurum Teknik Üniversitesi Örneği. *Sport Sciences*, 15(3), 33-43.
- Kalaja, S., Jaakkola, T., & Liukkonen, J. (2010). Role of gender, enjoyment, perceived competence, and fundamental movement skills as correlates of the physical activity engagement of Finnish physical education students. *Scandinavian Sport Studies Forum (SSSF)*,
- Karademir, T., & Türkçapar, Ü. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 232-245.
- Kaya, B., & Çolakoğlu, Ö. (2015). Empati düzeyi belirleme ölçeği (EDBÖ) uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 17-30.
- Keck, S. (2019). Gender, leadership, and the display of empathic anger. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 92(4), 953-977.
- Kılıç, Z., Beyazova, A., Akbaş, M., Zara, A., & Serhatlı, İ. (2014). Okul çağı çocuklarının toplumsal cinsiyet algıları: Gündelik yaşam örnekleriyle cinsiyetçiliğin benimsenme durumuna ve esneyebilme olasılığına dair bir araştırma. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 17(2), 121-151.
- Koca Arıtan, C. (2006). Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal cinsiyet ilişkileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 81-99.
- Kömürcü, N., Yıldız, H., Toker, E., Karaman, Ö. E., Koruyucu, R. G., Durmaz, A., & Aydın, N. (2016). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına ilişkin namus anlayışları ile ilgili tutumları. *JACSD*(5), 1-22.
- Kul Uçtu, A., & Karahan, N. (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerini, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 5(8), 2882-2905.
- Lois, D. (2020). Gender Role Attitudes in Germany, 1982-2016: An Age-Period-Cohort (APC) Analysis. *Comparative Population Studies*, 45.
- Malinauskas, R., Dumciene, A., Sipaviciene, S., & Malinauskiene, V. (2018). Relationship between emotional intelligence and health behaviours among university students: The predictive and moderating role of gender. *BioMed research international*, 2018.

- Morales Rodríguez, F. M., Rodríguez Clares, R., & García Muñoz, M. R. (2020). Influence of Resilience, Everyday Stress, Self-Efficacy, Self-Esteem, Emotional Intelligence, and Empathy on Attitudes toward Sexual and Gender Diversity Rights. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(17), 6219.
- Öngen, B., & Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*(48), 1-18.
- Özden, S., & Gölbaşı, Z. (2018). Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 95-100.
- Pesen, A., Kara, İ., Kale, M., & Abbak, B. S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 325-340.
- Sönmez, Y., Kısaoğlu, N. B., & Dönmez, K. O. (2018). Bir Tıp Fakültesinin Birinci ve Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve İlişkili Faktörler Attitudes Towards Gender Roles of First and Sixth Graders of a Medical Faculty and Related Factors. *Smyrna Tıp Dergisi*, 3, 14-21.
- Temel, C., & Güllü, M. (2016). Social Gender in the Pictures Drawn by Students about Physical Education Class. *Educational Research and Reviews*, 11(8), 530-536.
- Uçar, T., Derya, Y. A., Karaaslan, T., & Tunç, Ö. A. (2017). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve şiddet davranışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 26(3), 96-103.
- United Nations Development Programme. (2020). *Human Development Report 2019*. Retrieved 06.12.2020 from <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2019.pdf>
- Uzun, Z., Erdem, S., Güç, K., Uzun, A. M. Ş., & Erdem, E. (2017). The effect of education on gender perception and gender role attitudes: An experimental study Toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rollerine eğitimin etkisi: Deneysel bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 678-693.
- Ünsal Adaca, A. (2021). Analysis of Turkish Veterinary Students' Self-perception of Communication Competencies Based on Gender Differences. *Journal of Veterinary Medical Education*, e20190048.
- Varol, Z. S., Çiçeklioğlu, M., & Taner, Ş. (2016). Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algı düzeyi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. *Ege Tıp Dergisi*, 55(3), 122-128.
- Yanikkerem, E., Topsakal, Ö., & Boz, A. (2020). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutumlarının İncelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 164-171.

Yıldız, E., & Keçeci, O. (2016). Ege üniversitesi spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47), 986-998.

© Copyright of Journal of Current Researches on Educational Studies is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.